

Toimintaterapeutti apuna koulun arjessa Raumalla

Huoli syrjäytymisvaarassa olevista koululaisista ja opettajien moniammatillisen avun tarpeesta on ollut tänä vuonna paljon esillä. Valtakunnallista näkyvyyttä aihe sai kesällä Porin SuomiAreenalla, missä näkemyksiään koululaisten toimintakyvystä toivat esiin kuntoutuksen, koulun ja kaupungin edustajat. Rauman kaupungilla lasten toimintaterapeuttina pitkään työskennellyt Sari Puputti oli miettinyt useasti, miten pääsisi paremmin tutustumaan koululaisten arkeen ja tekemään ennaltaehkäisevää työtä, kun kaupungin resurssit ovat pienet ja lasten kanssa tehtävä toimintaterapia on lähinnä arviointityötä. Hän alkoi yhdessä kollegansa kanssa suunnitella ja kehittää ajatuksia koulussa tapahtuvasta toimintaterapiasta. Työn tuloksena ja valtionavustuksen turvin Raumalla avattiin vuoden kestäväenä kokeiluna ohjaavan koulutoimintaterapeutin tehtävä.

KOULUTOIMINTATERAPEUTIN kokeiluhanke sai Raumalla alkunsa paikallisten toimintaterapeuttien aloitteesta. Rauman kaupungin perhekeskuksen toimintaterapeutti **Sari Puputti** huomasi sattumalta valtionavustushankkeen, joka oli tarkoitettu koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen ja siihen liittyviin kokeiluihin. Sari näki mahdollisuuden hakea tätä Opetushallituksen avustusta, jossa vielä erityisenä kohderyhmänä olivat syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret esi- ja perusopetuksessa. Sari ryhtyi yhdessä kollegansa **Mari Pihlin** kanssa selvittämään koululaisten toimintakykyä ja avun tarvetta Rauman kouluissa. He olivat yhteydessä koulujen rehtoreihin, päiväkotien johtajiin sekä konsultoiviin erityislastentarhanopettajiin. Selvitysten perusteella toimintaterapeutit tekivät esityksen Rauman opiskeluholloille siitä, miten toimintaterapeutti voi koulussa tukea asioita, joita hallituksen kärkihankkeenakin olevassa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa tavoitellaan. Esityksessä painotettiin toimintaterapeutin mukanaoloa koulun arjessa, jolloin voidaan nopeasti ja ennaltaehkäisevästi puuttua koululaisten mahdollisiin haasteisiin.

Rauman opiskeluholto suhtautui esitykseen koulutoimintaterapeutista myönteisesti ja haki valtionavustusta hankkeelle. Opetushallitus myönsi avustuksen vuoden kestäväen kokeiluun ja hanke eteni nopeasti työntekijän hakuprosessiin. Ilmoitus koulutoimintaterapeutin avoimesta tehtävästä herätti sosiaalisessa mediassa paljon myönteistä keskustelua ja tehtävään löytyi toimintaterapeutti **Marika Horttana**, idearikas ja tunnettu erityislasten puolustaja, joka oli haaveillut joskus työskentelevänsä koulu maailmassa.

Toimintaterapeutti ehdottaa luokan toimintaa parantavia muutoksia

Marika aloitti tehtävässään elokuussa koulujen alkaessa ja kiertää nyt ohjaavana toimintaterapeutina kymmenessä Rauman alakoulussa. Yhdellä koululla hän on yleensä viikon ajan seuraten ja tutustuen koulun arkeen, jonka jälkeen hän antaa tarpeen mukaan opettajille erilaisia muutosehdotuksia luokkatoiminnan parantamiseksi. Pienilläkin asioilla, kuten luokkaympäristön muutoksilla, ergonomialla, koulupäivän rytmin jaksottamisella ja toiminnanohja-

Ulla Pallasto

Opetushallitus jakoi tänä vuonna valtionavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen ja siihen liittyviin kokeiluihin. Avustuksen erityisenä kohderyhmänä ovat syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret esi- ja perusopetuksessa. Avustuksella haetaan oppia ja näyttöä uudenlaisista toimintatavoista tasa-arvoisen koulutuksen parempaan toteuttamiseen.

usta avustavilla kuvilla, saadaan aikaan iso muutos levottomassa luokassa, jossa lapsilla on keskittymisvaikeuksia. Opettajat ovat ammattitaitoisia ja osaavat käyttää pedagogisia välineitä, kuten tietotekniikkaa ja motorisia liikkeitä opetuksen apuna, mutta erityislasten toimintakykyä tukevia, erityisesti keskittymisen apuvälineitä kouluista puuttuu. Kuvia ja tekstejä sisältävä Boardmaker-kommunikointiohjelma on ollut erittäin kovassa käytössä koulun struktuurin luo-

>>

TOIMINTATERAPEUTIT RAUMALLA:

Sari Puputti

toimintaterapeutti, SI-terapeutti

- toimintaterapeutina Rauman kaupungilla vuodesta 2002

Mari Pihl

toimintaterapeutti, kuntoutusohjaaja, kuntoutuksen yamk

- toimintaterapeutina ja palveluohjaajana Rauman kaupungilla vuodesta 2018.

Marika Horttana

toimintaterapeutti, opiskelee SI-terapeutiksi

- toimintaterapeutina Sata-sairaalan lastenneurologian yksikössä vuodesta 2000, Rauman koulujen ohjaavana toimintaterapeutina elokuusta 2019 lähtien.

Marika Horttana

Kuva: Linda Helistö / Cuppla

”Marika, tämä koulu on muuttunut tosi paljon siitä, kun tulit tänne”.

Kuva: Marika Horttana

>>

misessa. Marika oli yllätynyt siitä, kuinka vähän kuvia käytetään lasten tukikeinona koulumaailmassa. Yhtenäiset toiminnanohjauksen kuvat luovat yhteisen kielen ja tutut kuvat auttavat oppilaita vieraassakin ympäristössä.

Marika ohjaa pääasiassa 1.-3. luokkien opettajia ja avustajia, ja on todella tyytyväinen työhönsä, jossa saa vapaasti ideoida erilaisia apukeinoja koulun arkeen. Hän on saanut hyvää palautetta työstään. Eräs kolmasluokkalainen poika totesi luokan lattialla patjalla maataessaan ja Marikan antamaa kynäpöytälinettä koulutehtävässä käyttäen: ”Marika, tämä koulu on muuttunut tosi paljon siitä, kun tulit tänne”.

Ohjaava toimintaterapeutti halutaan Rauman kouluihin pysyvästi

Rauman opiskeluhuollon tavoitteena on, ettei koulutoimintaterapia jää vain kokeiluksi, vaan pysyväksi toimintamalliksi. Kokeilulla halutaan osoittaa, että toimintaterapeutista on apua kouluarjessa. Hankkeen aikana toteutetaan opettajien ja avustajien kanssa kahden erityisluokan tehostettu harjoitusohjelma. Siinä arvioidaan ryhmässä toteutettujen harjoitusten vaikutusta visuomotoriikkaan, motoriseen koordinaatioon sekä visuaaliseen havaitsemiseen. Oppilaille on luokkakohtaisesti suunniteltu tehtäviä, pelejä, välineitä ja toimintatapoja, jotka auttavat heidän ongelmatilassaan. Alkuarviointi on tehty ryhmäarviointina ja vastaava arviointi toteutetaan hankkeen lopussa. Arvioinnin pisteytyksen tekee toimintaterapeutti Sari Puputti. Marika Horttana käy parin viikon välein luokissa arvioimassa tilannetta ja muutostarpeita. Yhteistyö opettajien kanssa toimii ja siitä Marika haluaa erityisesti heitä kiittää.

Toimintaterapeutti luo pohjaa vaikuttamalla taitojen kehitykseen, aistisäätelyyn, keskittymiseen ja toiminnanohjaukseen, jotta oppiminen sekä osallistuminen mahdollistuvat. Marika Horttanan sanoin: -On helppoa perustella ja käytännössä havaita, miksi meitä tarvitaan koulumaailmassa. •

Marikan työpäiviin kouluissa voi tutustua Instagramissa nimellä "koulutoimintaterapeutti" sekä seurata erityislasten asioihin painottuvaa Erityismuksut-sivustoa Facebookissa ja Instagramissa.

Kuva: Linda Helistö / Cuppia

Kuva: Marika Horttana

Kuva: Linda Helistö / Cuppia

Marikan ja erityismuksujen nettisivut:
www.erityismuksut.fi